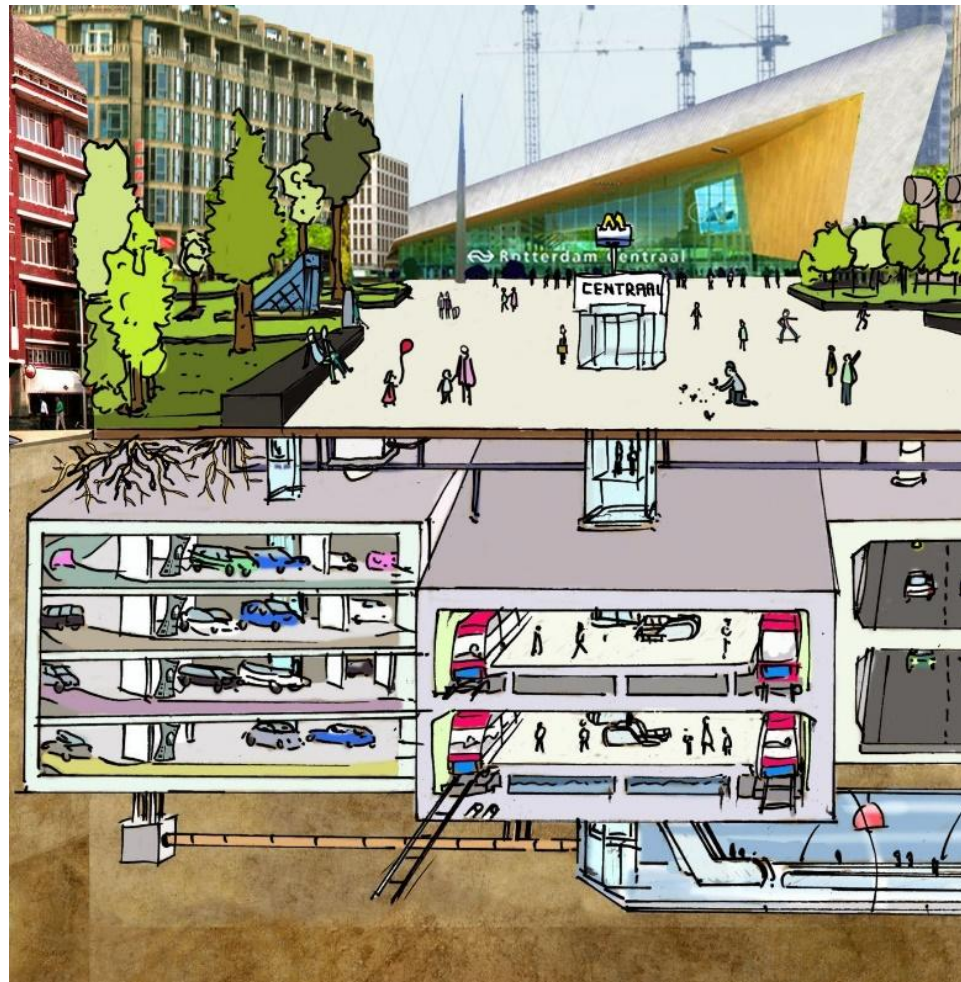

Assetmanagement van de ondergrond

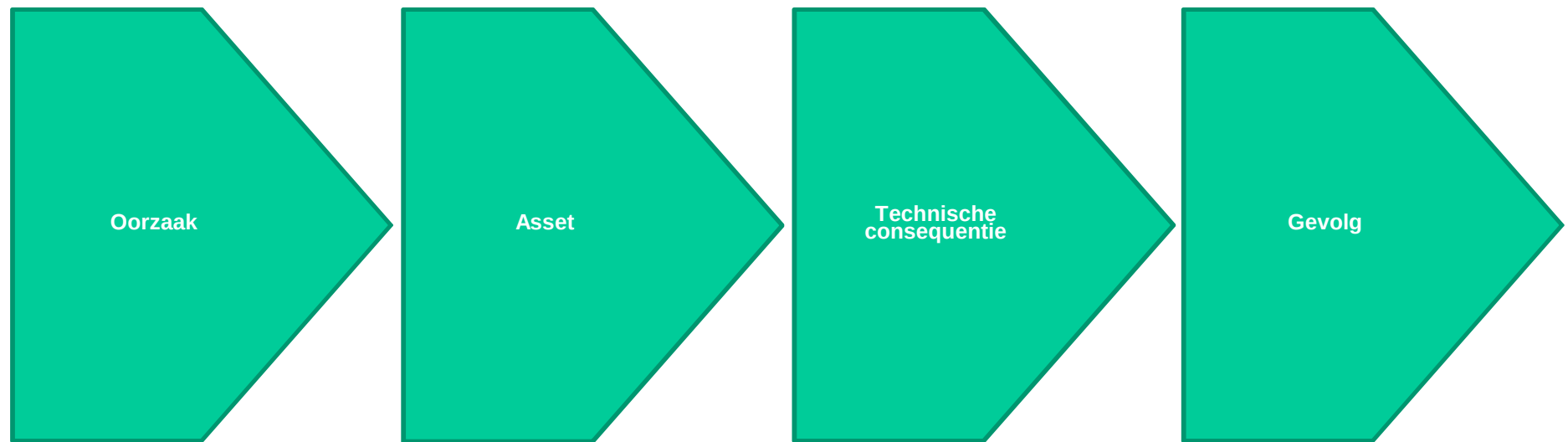

Joost Martens
Gemeente Rotterdam
Stedelijk Beheer

Assetmanagers van stedelijk beheer

Risicoketen

Voorbeeld:

Een schip (Oorzaak) raakt een sluisdeur (Asset), waardoor er een deuk inkomt (Technische consequentie) en niet meer waterdicht sluit en er een stremming ontstaat (Gevolg).

Assetmanagement in de praktijk

Potentiele gevolgen								Frequentie of kans van optreden					
	Beschikbaarheid	Veiligheid	Milieu / gezondheid	Kwaliteit Leefomgeving	Imago	Wet & Regelgeving	Economie	Vrijwel onmogelijk <0,003/jr Nooit eerder van gehoord	Zelden 0,003 - 0,03 /jr Wel eens gebeurd	Incidenteel 0,03 - 0,3 /jr Meerdere malen gebeurd	Jaarlijks 0,3 - 3 /jr Gemiddeld één keer per jaar	Maandelijks 3 - 30 /jr Gemiddeld één keer per maand	Wekelijks >30 /jr Gemiddeld één keer per week
Extreem	Netwerkschakel niet beschikbaar >5.000.000 gebruiksdagen	meerdere doden	Overstort droog weer situatie > 5.000 m3	Overlast van water op straat >2.500 gebruiksdagen	Opstappen wethouder	veroordeling	>€ 10.000.000,-	M	H	ZH	O	O	O
Ernstig	Netwerkschakel niet beschikbaar 500.000 tot 5.000.000 gebruiksdagen	een dode, blijvend ernstig letsel / invaliditeit	Overstort droog weer situatie 500 - 5.000 m3	Overlast van water op straat 250 tot 2.500 gebruiksdagen	Wethouder berispt / meerdere raadsragen / actualiteit / raad	strafzaak	€ 1.000.000,- tot € 10.000.000,-	L	M	H	ZH	O	O
Behoorlijk	Netwerkschakel niet beschikbaar 50.000 tot 500.000 gebruiksdagen	ernstig gewond	Overstort droog weer situatie 50 - 500 m3	Overlast van water op straat 25 tot 250 gebruiksdagen	Veel negatieve publiciteit / raadsragen	dwangbevel	€ 100.000,- tot € 1.000.000,-	V	L	M	H	ZH	O
Matig	Netwerkschakel niet beschikbaar 5.000 to 50.000 gebruiksdagen	gewond met verzuim	Overstort droog weer situatie 5 - 50 m3	Overlast van water op straat 2,5 tot 25 gebruiksdagen	Veel negatieve publiciteit	schikking	€ 10.000,- tot € 100.000,-	V	V	L	M	H	ZH
Klein	Netwerkschakel niet beschikbaar 500 tot 5000 gebruiksdagen	bijna ongeval	Overstort droog weer situatie 0,5 - 5 m3	Overlast van water op straat 0,25 tot 2,5 gebruiksdagen	Negatieve publiciteit	boete	€ 1.000,- tot € 10.000,-	V	V	V	L	H	H
Nihil	Netwerkschakel niet beschikbaar < 500 gebruiksdagen	gevaarlijke situatie	Overstort droog weer situatie < 0,5 m3	Overlast van water op straat < 0,25 gebruiksdagen	Geringe publiciteit	waarschuwing / schade	< € 1.000,-	V	V	V	V	L	M

Risico =
Kans x Effect

Beheersen

Vermijden

Accepteren

Preventieve maatregelen

Assetmanagement in de praktijk

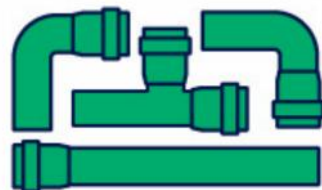

Risico
Aanvaring met een schip

Effect
Weg 10 dagen niet beschikbaar = 150.000
Auto's. Scheepvaart kan omvaren.

Frequentie
1 aanvaring per 10 jaar

Kosten maatregel
€ 50.000

Risico
Breuk persleiding

Effect
3 dagen 10 m3 afvalwater per dag
geloosd op singels

Frequentie
1 breuk per jaar

Kosten maatregel
€ 50.000

Risico
Omvallen boom in een park

Effect
Ernstig gewonde door het
omvallen van een boom

Frequentie
1 ernstig gewonde per jaar

Kosten maatregelen
€ 50.000

Risico
Slagboom parkeergarage defect

Effect
150 potentiële gebruikers kunnen
10u niet in de garage

Frequentie
1 keer per maand

Kosten maatregelen
€ 50.000

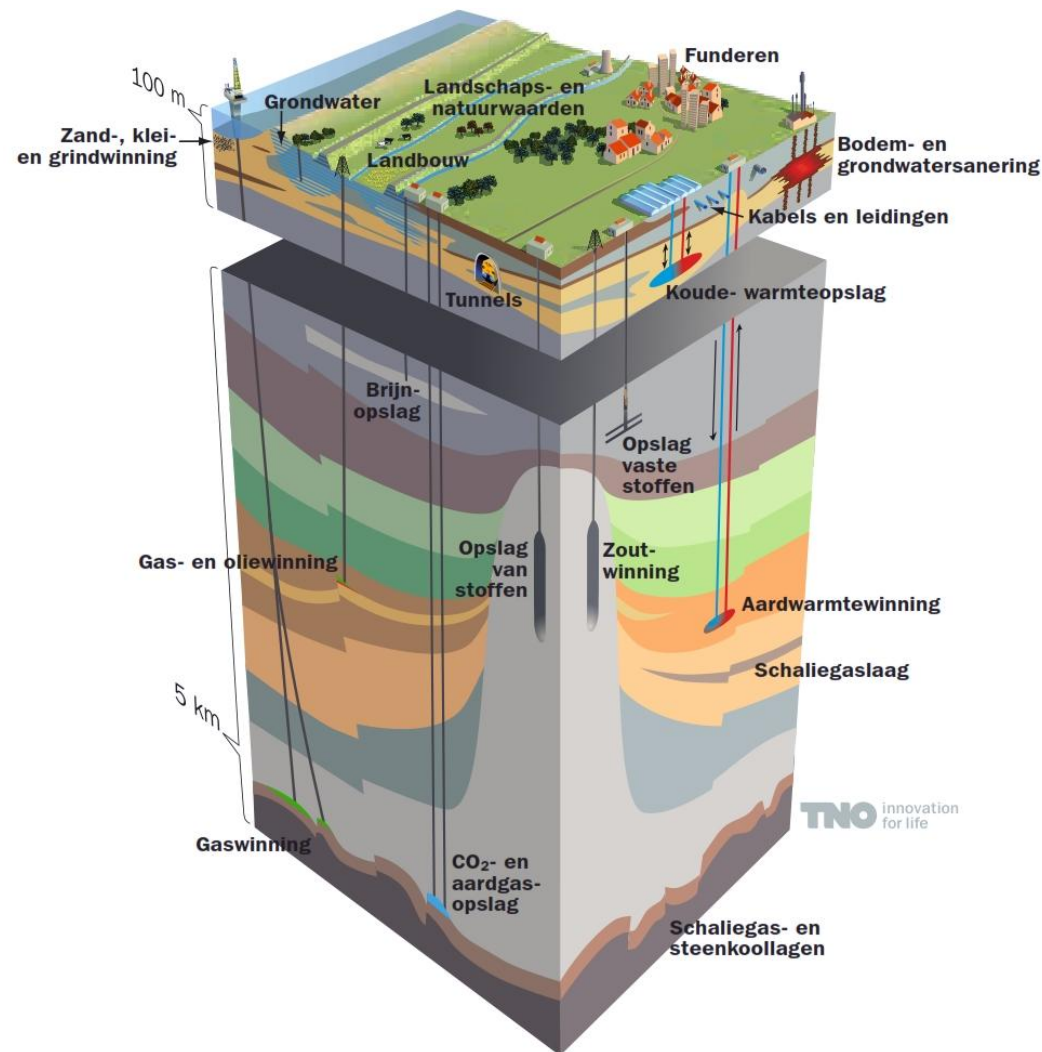

Assetmanagement in de praktijk

	Potentiele gevolgen					Frequentie of kans van optreden					
	Beschikbaarheid garageparkeren (verloren gebruiksdagen)	Beschikbaarheid rijweg (gebruiksdagen)	Veiligheid	Milieu / gezondheid	Economie	Vrijwel onmogelijk <0,003/jr	Zelden 0,003 - 0,03 /jr	Incidenteel 0,03 - 0,3 /jr	Jaarlijks 0,3 - 3 /jr	Maandelijks 3 - 30 /jr	Wekelijks >30 /jr
						Nooit eerder van gehoord	Wel eens gebeurd	Meerdere malen gebeurd	Gemiddeld één keer per jaar	Gemiddeld één keer per maand	Gemiddeld één keer per week
Extreem	Parkeergarage > 2,500,000 vgu	Weg niet beschikbaar >5.000.000 gebruiksdagen	meerdere doden	Overstort rioolwater > 5.000 m3.	>€ 10.000.000,-	M	H	ZH	L	H	O
Ernstig	Parkeergarage 250.000 tot 2.500.000 vgu	Weg niet beschikbaar 500.000 tot 5.000.000 gebruiksdagen	een dode, blijvend ernstig letsel / invaliditeit	Overstort rioolwater 500 - 5.000 m3.	€ 1.000.000,- tot € 10.000.000,-	L	M	H	H	H	O
Behoorlijk	Parkeergarage 25.000 tot 250.000 vgu	Weg niet beschikbaar 50.000 tot 500.000 gebruiksdagen	ernstig gewond	Overstort rioolwater 50 - 500 m3.	€ 100.000,- tot € 1.000.000,-						
Matig	Parkeergarage 2.500 tot 25.000 vgu	Weg niet beschikbaar 5.000 tot 50.000 gebruiksdagen	gewond met verzuim	Overstort rioolwater 5 - 50 m3.	€ 10.000,- tot € 100.000,-	V	V	L	L	H	ZH
Klein	Parkeergarage 250 tot 2.500 vgu	Weg niet beschikbaar 500 tot 5000 gebruiksdagen	bijna ongeval	Overstort rioolwater 0,5 - 5 m3.	€ 1.000,- tot € 10.000,-	V	V	V	L	M	H
Nihil	Parkeergarage < 250 vgu	Weg niet beschikbaar < 500 gebruiksdagen	gevaarlijke situatie	Overstort rioolwater < 0,5 m3.	< € 1.000,-	V	V	V	V	L	M

Werkt assetmanagement ook voor het beheer van de ondergrond?

Waarom AMO?

symposium bodem breed

Krenten uit de pap halen qua systematiek
Breder kijken dan Rotterdam
(Gem Rotterdam)

Doel: Uiteindelijk minder hinder en graafschade, minder faalkosten
(Gem. Utrecht)

Link leggen naar STRONG
(afwegingskader ondergrond voor decentrale overheden) maar ook naar omgevingsvisie en -plan ikv omgevings weg. (I&M)

Stap zetten in 3D ondergrond
Gezamenlijke taal vinden
Koppelen beheer en ontwikkeling
(Gem Rotterdam)

“Afkijken wat anderen doen”;
Samenwerken;
Werkbare dingen ontwikkelen
(Gem. Utrecht)

Aanknopingspunten voor openbare ruimte vinden. Ambitie concreet maken en aan de slag
(Witteveen& Bos)

Methode voor ondergrondbeheer
Gesprek tussen disciplines en (beleids)lagen. (Deltares)

Bewustzijn vergroten van assets in ondergrond en wat deze zijn (geen objecten maar diensten) (RWS)

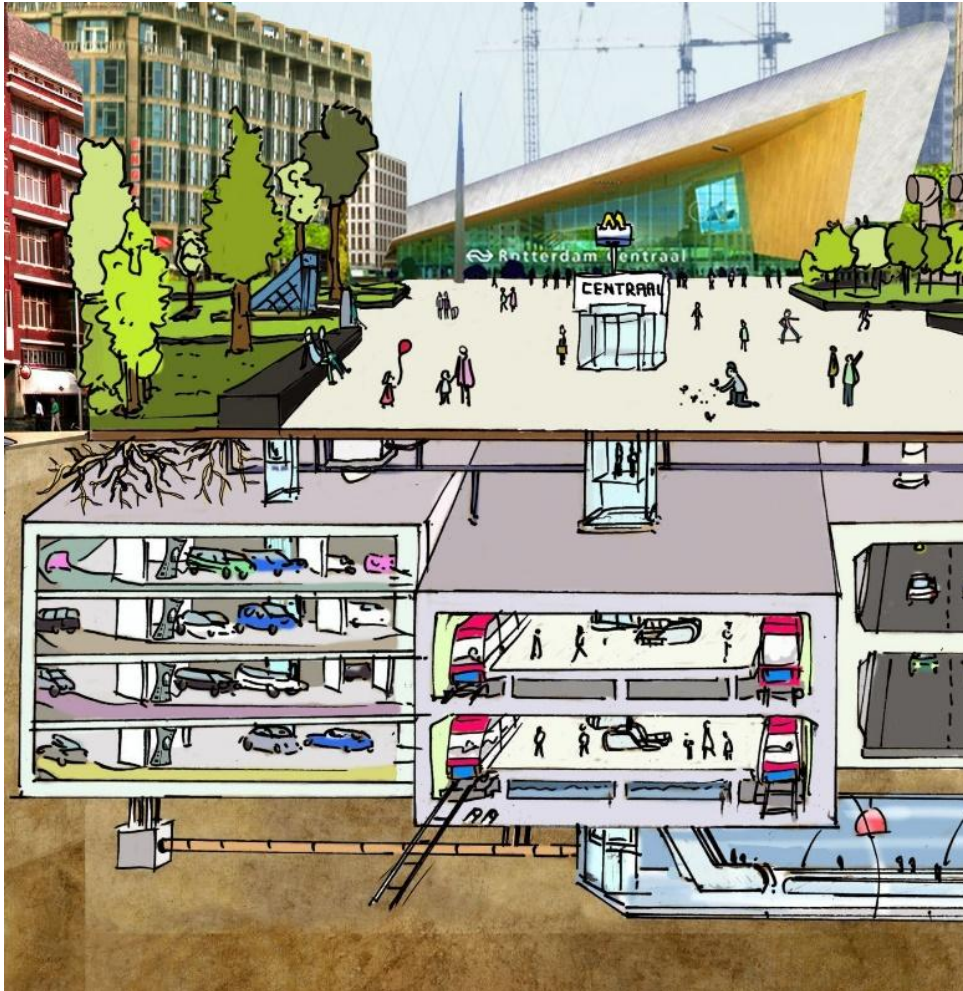

Bodembreed 2016

Start van CoP AMO

Wat is de asset ondergrond volgens u?

Ruimte?

Bodemkwaliteit?

Draagkracht?

Waterberging?

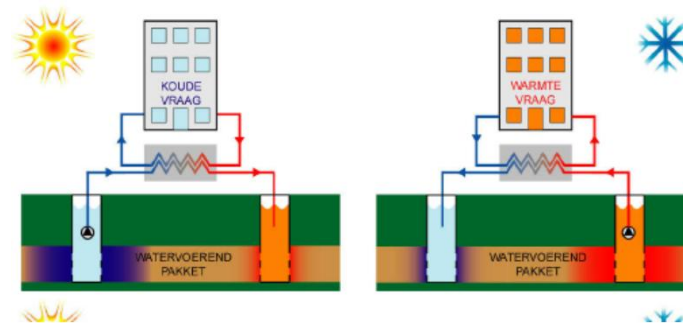
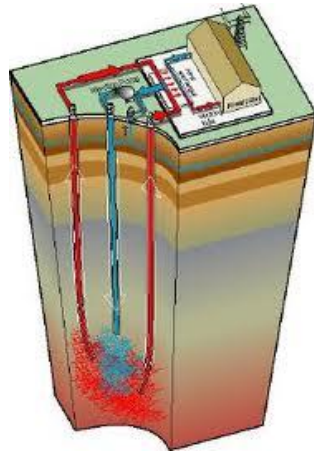

Bodemenergie? (geothermie, KWO)

symposium

bodem breed

expertise
bodem en ondergrond

Archeologie? Explosieven?

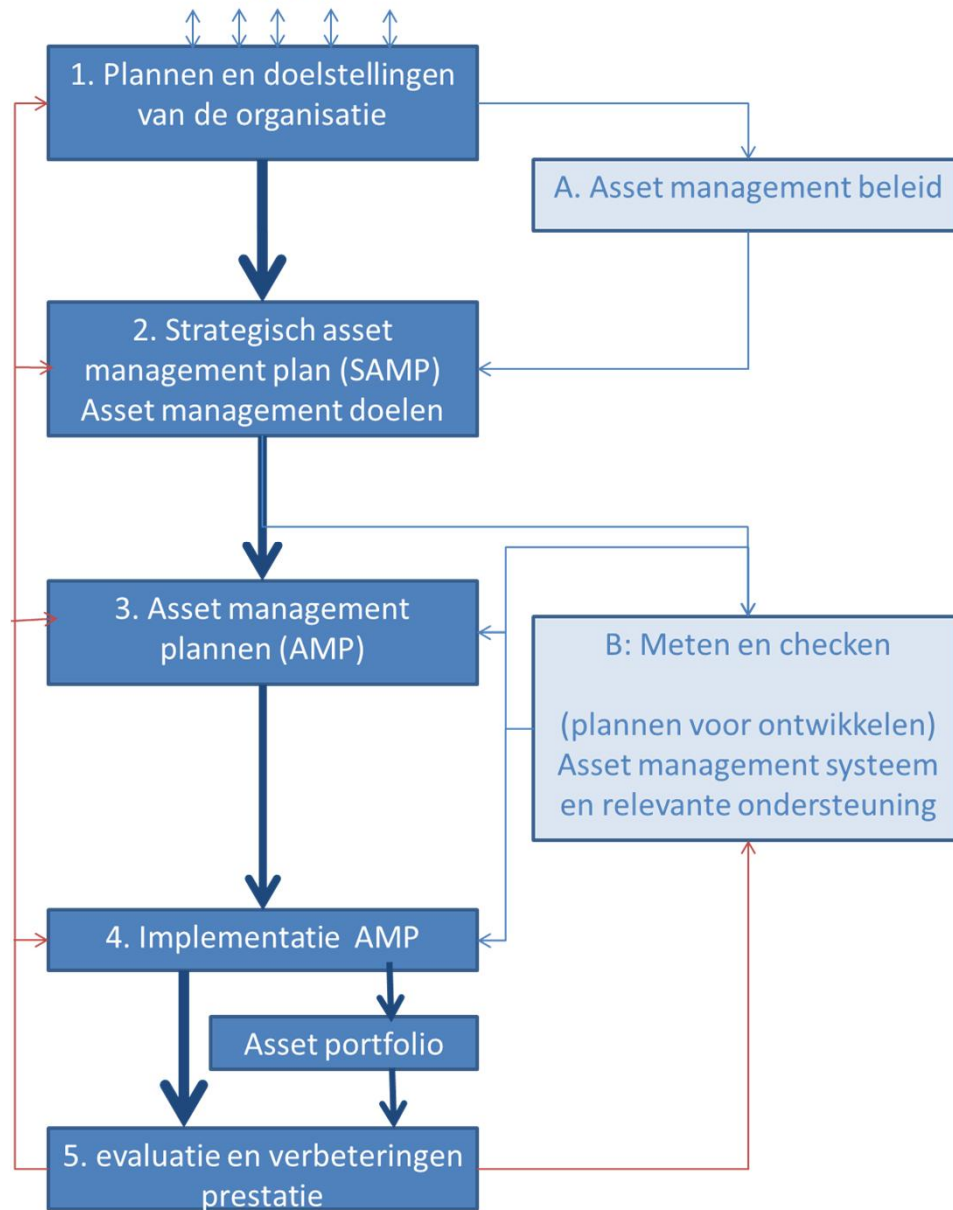

AM stappenplan simpel

Stakeholder en organisatorische
context

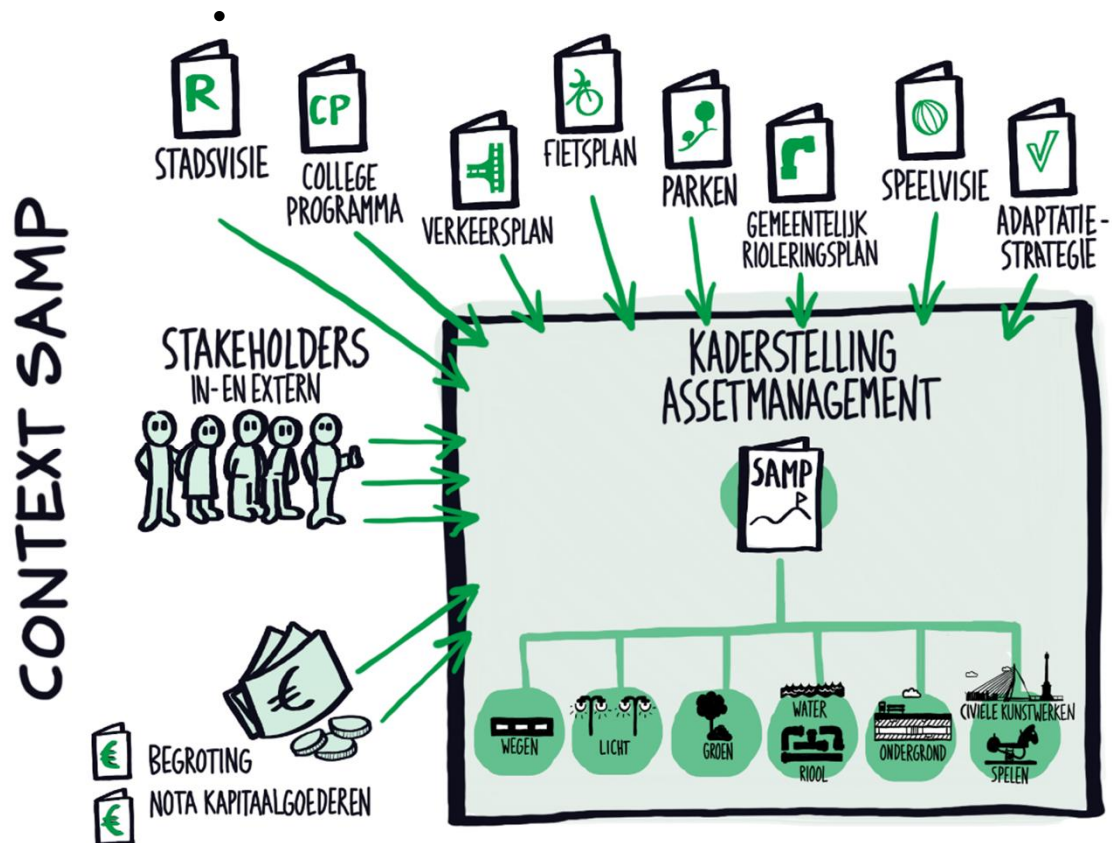

Strategisch Assetmanagementplan

symposium

bodem breed

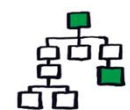
expertise
bodem en ondergrond

MENS

INFORMATIE

ORGANISATIE

GELD

ASSETS

STRATEGISCH ASSETMANAGEMENT PLAN GEMEENTE ROTTERDAM

THEMA'S

DROGE VOETEN ● ●
GEZONDE STAD ●
BEREIKBARE STAD ●
DUURZAME STAD ●
AANTREKKELIJKE BUITENRUIMTE ● ●
KLIMAATBESTENDIGE STAD ●
RESILIENT CITY ●
AANTREKKELIJKE WOONSTAD ● ●
PARTICIPATIE ●
VEILIGE STAD ●
ECONOMISCH STERK
ADAPTIEVE STAD ●
INT. STAD A/D RIVIER ●

↖ STADSDOELSTELLINGEN

BEDRIJFSWAARDEN

(ECONOMIE) = CONSTATE RANVW,
BESCHIKBAARHEID
VEILIGHEID
IMAGO
(WET- & REGELGEVING) = randvw
Kwaliteit leefomgeving
MILIEU & GEZONDHEID
[DUURZAAMHEID] = NIEUW

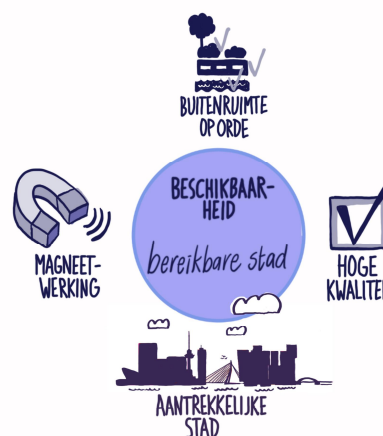
Bodembreed

artise
n ondergrond

DENKSCHETS.NL

Beschikbaarheid

Ambitie:

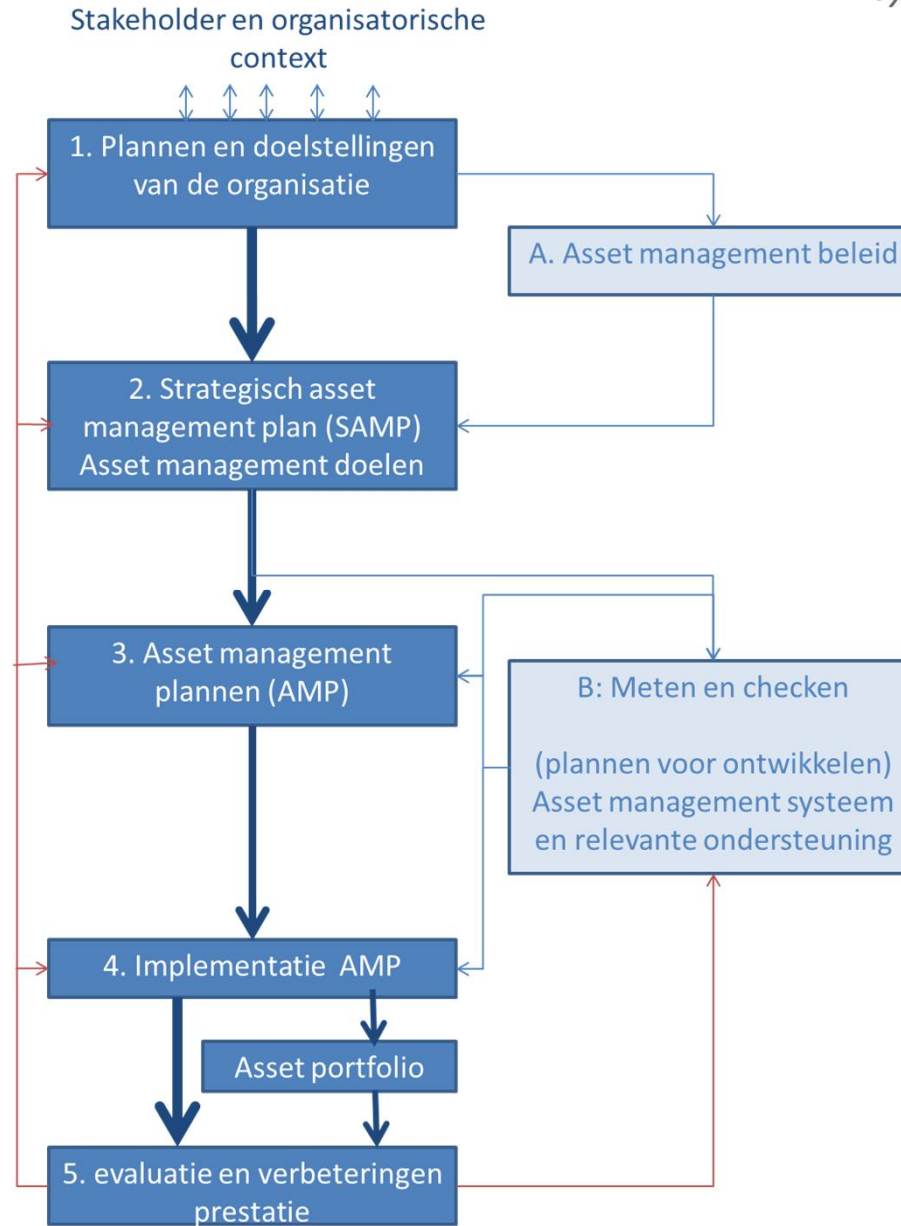
Ondergrondse ruimte en haar functies zijn, blijven en worden beschikbaar door efficiënte inrichting. Bij de inrichting en het gebruik van de ondergrond wordt rekening gehouden met de onderhoudsbehoefte van onze assets (Wegen en Water) en met de wensen en behoeften van externe partijen. Om overlast van graafwerkzaamheden zoveel mogelijk te beperken worden de werkzaamheden in de ondergrond, en bovengrond zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Hoe gaan we dit doen:

- D.m.v. verleidingskaarten geven we inzicht waar (on)mogelijkheden liggen voor plannen en inrichting van de buitenruimte, zowel boven- als ondergronds;
- Bij het inrichten van de ondergrond wordt optimaal gebruik gemaakt van no-dig technieken en meervoudig ruimtegebruik;
- Afstemming met onderhoudsbehoefte van Water en Wegen voor meerjarige vervangingstrajecten;
- Bij het verlenen van vergunningen voor kabels en leidingen worden werken afgestemd en gecombineerd met de gebieden en externe partijen.

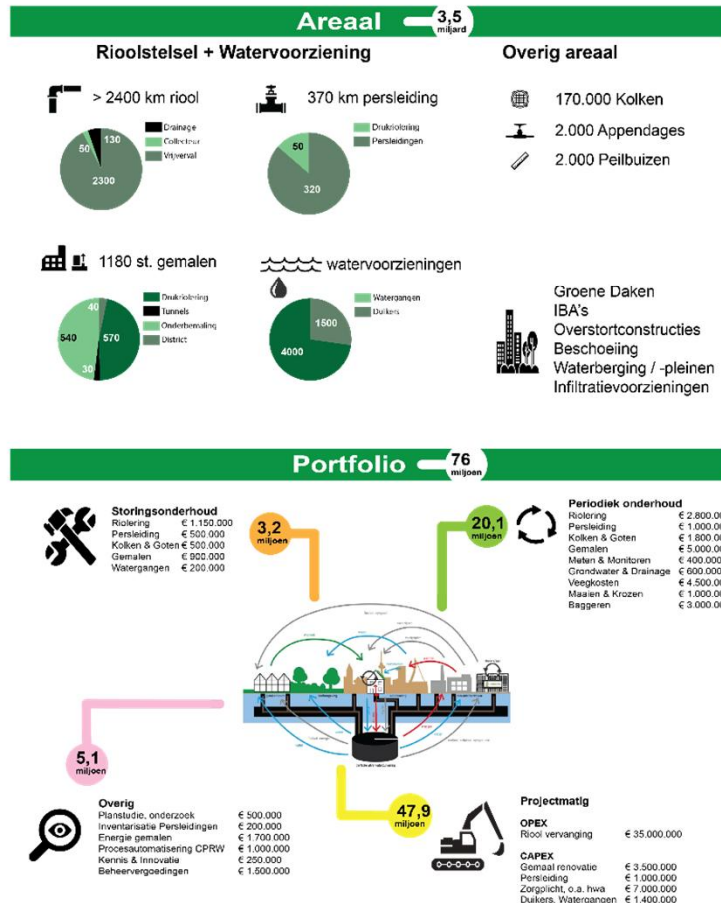

AM stappenplan simpel

PORTFOLIO WATER & RIOLERING

Areaal, Portfolio, Risico's, Prestaties, Prioriteiten, Onderzoek & Verbinding

De water & rioolbeheerder heeft als doel de optimale prestaties te leveren voor het watersysteem in Rotterdam waarbij deze prestaties in balans zijn met de kosten en risico's.

Prestaties

Totaal
Geen ongezuiverde lozingen.
Stelsel ligt op afschot en stroomt ongehinderd af.
Verstoringen in procesvoering < 24 uur opgelost.
Hemelwater waar mogelijk lokaal verwerken.
Inspanningsplicht monitoren grondwaterpeil.
Informatieloket voor alle gemeentelijke watertaken.

Thema's
Afwalwater
Hemelwater
Grondwater
Communicatie

Bedrijfsdoelstellingen
Gezondheid, milieu, leefomgeving
Beschikbaarheid, economie, leefomgeving
Leefomgeving, economie
Imago, politiek, economie

Grootste risico's

Riolering
Gemaal
Persleiding
Dukker
Beschoeiing
Watergangen
Water op straat
Grondwater
Buitendijks gebied

Brek, lekkage, verstopping
Uitval, verstopping
Brek, lekkage
Verstopping, breuk
Schade, veroudering
Vervuiling, stank
Extremes neerslag
Peil te hoog / laag
Hoogwater Maas

Veiligheid, beschikbaarheid, economie
Milieu, veiligheid, economie
Beschikbaarheid, Veiligheid, milieu, economie
Milieu, imago
Veiligheid, imago
Leefomgeving, imago
Beschikbaarheid, veiligheid, economie
Leefomgeving, imago, economie
Veiligheid, Beschikbaarheid, economie

Prioritering

1. Afvalwater - primaire zorgplicht
2. Hemelwater - klimaat adaptatie
3. Watergangen - kwaliteit
3. Grondwater - monitoring
5. Buitendijks gebied - voorlichting
5. Communicatie - bewustwording

Lange termijn strategie | Initiator - Welzijn

Ook als er andere voorzieningen in de straat liggen, is de rioolbeheerder **initiator**. Dit komt omdat de risico's voor het niet functioneren van het rioolstelsel op langere termijn een gevaar voor de volksgezondheid opleveren. Zo zullen in zettingsgevoelige gebieden de risico's van de wegbeheerder beperkt blijven tot de toegankelijkheid van huizen. Voor het rioolstelsel ontstaat daar een functioneel risico: het afvalwater stroomt niet meer af, wat zal leiden tot oversloren, slanklachten en water op straat situaties. Deze risico's zijn op lange termijn bepalend voor ons welzijn en maatgevend voor het tijdstip van rioolvervanging. De wegbeheerder en nuts bedrijven zijn altijd volgens in deze situaties. Daar waar mogelijk wordt de functionaliteit van het rioolstelsel geoptimaliseerd door klimaatadaptatie in combinatie met toekomstige Stedenbouwkundige ontwikkelingen.

Het streven is om de onderhoudsbehoefte in de buitenruimte 100% integraal uit te voeren. Daar waar de onderhoudsbehoefte of budgetten van overige partners niet of onvoldoende matchen zal de rioolbeheerder noodgedwongen singulier uitkomen.

Korte termijn strategie | Veilig en beschikbaar

Vrijverval rioolstelsel + riolokolken

De korte termijn strategie van de rioolbeheerder bestaat uit het veilig en beschikbaar houden van het rioolstelsel tot het moment dat grotere onderhoudsmaatregelen op basis van de lange termijn strategie nodig is. Dit veilig en beschikbaar houden gebeurt door periodiek reinigen, put-video inspecties en 24-uurs storingsonderhoud.

Overige assets rioolstelsel

Gemalen, waterpleinen: onderhoud op basis van keuringen en inspecties. Storingen < 24 uur opgelost.
Persleidingen: storingsafhankelijk onderhoud, inventarisatie en opstellen risicopaaspoort.
Dukkers: inspectie, reiniging op basis van storingen.
Watergangen: periodiek reinigen en storingsafhankelijk onderhoud
Beschoeiingen: onderhoud op basis van inspectie, vervanging op basis van leeftijd & storing.

Onderzoek & verbinding

Verbinding SO, Waterschappen

Water & Riolerings zoekt actief verbinding met Stedelijke Ontwikkeling en de Waterschappen om op lange termijn het rioolstelsel robuust en klimaatbestendig te houden. Een integrale visie op het watersysteem en de relatie met de ontwikkelingen in de buitenruimte is een randvoorwaarde om de functionaliteit van het rioolstelsel te borgen.

Lange termijn planning

Op dit moment kijkt de rioolbeheerder singulier 10 jaar vooruit in de meerjarenplanning. De ambitie is om samen met onze Stedelijke partners een algemene strategie voor 30 jaar te hebben en voor de prioriteitsgebieden een integrale meerjarenplanning te hebben voor minimaal 10 jaar. De ontwikkeling van de zettingkaarten is een mooi voorbeeld om zeer ver vooruit te kijken.

Inzicht in areaal en inspecties

Op dit moment heeft Water & Riolerings niet het volledige areaal in beeld. De dukkers, beschoeiingen en watergangen worden geïnventariseerd om een beter beeld te krijgen van de onderhoudsbehoefte. Voor de persleidingen wordt een beheerstrategie opgesteld die gericht is op het behouden van de risico's op het gebied van bijv. breuk en lekkage. In samenwerking met RIONED en TNO wordt landelijk onderzoek gedaan naar de kans van falen van persleidingen.

Verbinding met Infra, Nuts bedrijven, Gebieden

We willen een betere verbinding met de andere assets van Infra. Onderdelen die daarbij helpen zijn een integrale strategie, een accounthouder stedelijk beheer en een integraal format voor de behoeftespecificaties die aansluiten op de wensen van de gebieden. Met de Nutsbedrijven is een convenant afgesloten om integraal behoeftespecificaties en projecten te vormen.

Focus team Water & Riolerings

We willen de prioritering en focus van de dagelijkse werkzaamheden binnen het team verbeteren. Hiervoor gaan de beheerders en assetmanagers gezamenlijk een eindsdoel opstellen. Dit moet ervoor zorgen dat we ons minder door de waan van de dag laten leiden en meer gefocussed blijven op ons eindsdoel - een integrale LT MUOB.

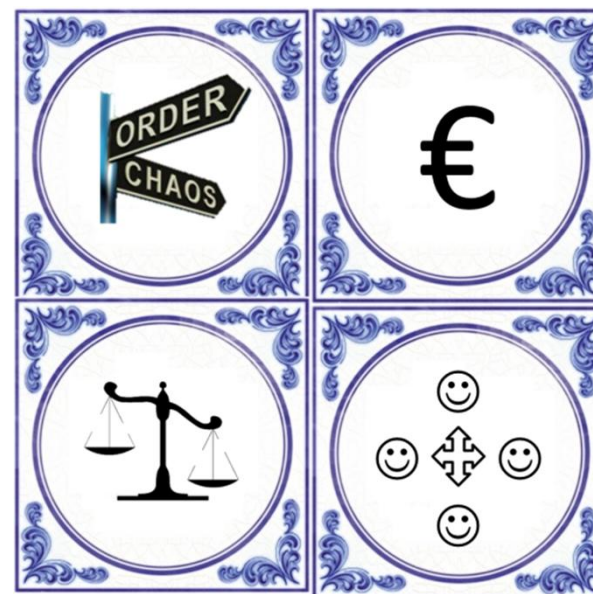
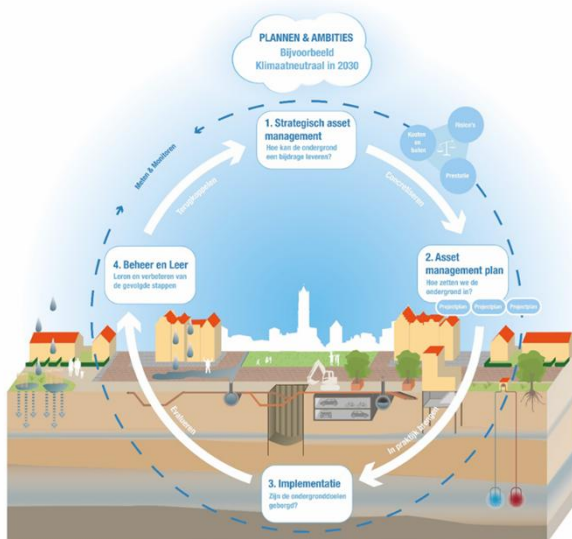
Rollen en taken

We hebben behoefte aan duidelijke rollen en taken binnen zowel het team, als binnen het integrale proces met de gebieden.

Assetmanagement ondergrond (AMO)

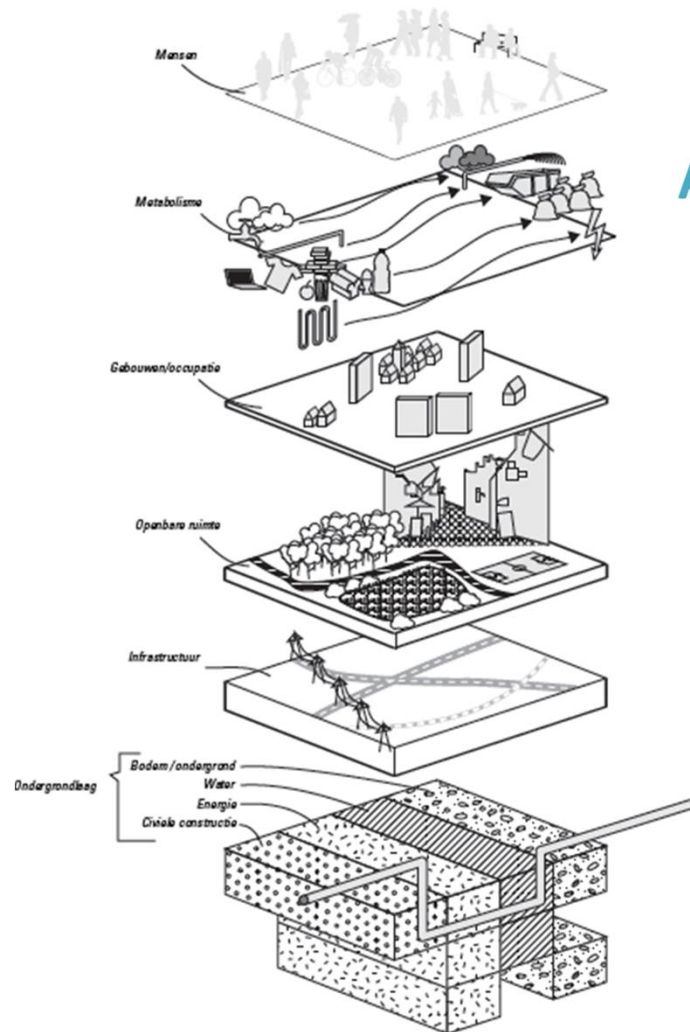
- Een manier voor decentrale overheden voor integraal beheer van de ondergrond. AMO draagt bij aan :
  - Een structurele / uniforme werkwijze;
  - Efficiency / besparing en verzilvering van baten;
  - Het maken van afwegingen;
  - Communicatie en bewustzijn.

Meer informatie of meedoen?

Community of Practice ASSET MANAGEMENT VAN DE ONDERGROND

Deltares
Enabling Delta Life

Gemeente Rotterdam

Witteveen Bos

Vragen?

